

VOLUME • ISSUE / CİLT • SAYI: 65 DECEMBER • ARALIK 2023
ONLINE ISSN: 2529-0061 • PRINT ISSN: 1302-4973

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT
FAKÜLTESİ
DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF
THEOLOGICAL AND ISLAMIC STUDIES

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi • International Journal of Theological and Islamic Studies - (JIST)
6 Aylık Hakemli Akademik Dergi • Biannual Peer-Reviewed Academic Journal
Yıl • Year: Aralık • December 2023, Cilt-Sayı • Volume-Issue: 65
Online ISSN: 2529-0061 Basılı ISSN: 1302-4973

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi • Owner
Prof. Dr. Mustafa KURT (Rektör • Rector)

Derginin Sahibi • Owner of the Journal
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına • On behalf of Marmara University Faculty of Theology
Prof. Dr. İsmail Safa ÜSTÜN, İlahiyat Fakültesi Dekanı • Dean of the Faculty of Theology

Editör • Editor
Yasin Ramazan BAŞARAN

Editör Yardımcısı • Assistant Editor
Ömer Faruk MADEN, Muhammed Numan SAĞIRLI, Ayşegül ŞİMŞEK, Mine MANSUR, Mustafa ÖZBAKIR, Rabia EGİCİ

Kitap Değerlendirme Editörü • Book Review Editor
Nail OKUYUCU

Dil Editörleri • Language Editors
Yakup Kara (Arapça/عربي), Amjad M. Hussain (İngilizce/English)

Editörler Kurulu ve Alan Editörleri • Editorial Board and Field Editors
Muhammed ABAY (Temel İslam Bilimleri), Rahim ACAR (Felsefe ve Din Bilimleri), Ercan ALKAN (Temel İslam Bilimleri), Safi ARPAGUŞ (Temel İslam Bilimleri), Ali AYTEN (Felsefe ve Din Bilimleri), Bilal BAŞ (Felsefe ve Din Bilimleri), Muhammed COŞKUN (Temel İslam Bilimleri), Selime ÇINAR (Felsefe ve Din Bilimleri), Hayrettin Nebi GÜDEKLİ (Temel İslam Bilimleri), Amjad M. HUSSAİN (Felsefe ve Din Bilimleri), Mahmut KALPETİN (İslam Tarihi ve Sanatları), Ahmed Yahya Ahmed AL KINDI (Temel İslam Bilimleri), Ömer Faruk MADEN (Temel İslam Bilimleri), Nail OKUYUCU (Temel İslam Bilimleri), Muhammed Usame ONUŞ (Temel İslam Bilimleri), Muhammed Enes TOPGÜL (Temel İslam Bilimleri), Hikmet YAMAN (Felsefe ve Din Bilimleri), Yasin Ramazan BAŞARAN (Felsefe ve Din Bilimleri), Güllü YILDIZ (İslam Tarihi ve Sanatları)

Danışma Kurulu • Advisory Board
Hatice ARPAGUŞ, Marmara Üniversitesi, Murtaza BEDİR, İstanbul Üniversitesi, Ertuğrul BOYNUKALIN, Marmara Üniversitesi, Vincent CORNELL, Emory University, Grace DAVIE, University of Exeter, Ekrem DEMİRLİ, İstanbul Üniversitesi, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İsmail E. ERÜNSAL, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İhsan FAZLIOĞLU, Medeniyet Üniversitesi, Necmettin GÖKKIR, İstanbul Üniversitesi, Halil İbrahim KAÇAR, Marmara Üniversitesi, Ömer KARA, Atatürk Üniversitesi, İlhan KUTLUER, Marmara Üniversitesi, Ali Ulvi MEHMEDOĞLU, Marmara Üniversitesi, Tahsin ÖZCAN, Marmara Üniversitesi, Mehmet ÖZŞENEL, Marmara Üniversitesi, Devin STEWART, Emory University, Mustafa TAHRALI, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Richard C. TAYLOR, Marquette University, Fehrullah TERKAN, Ankara Üniversitesi, Ahmet Hakkı TURABİ, Marmara Üniversitesi

Makale Düzenleme • Editing Articles
Yasin Ramazan BAŞARAN, Marmara Üniversitesi

İletişim Bilgileri • Contact Details
Adres • Address: Mahir İz Cad. No: 2 Bağlarbaşı 34662 Üsküdar İstanbul, TÜRKİYE
Tel • Phone: +90 (216) 777 47 00 (PBX) / **Faks • Fax:** +90 (216) 777 47 01
Web: <http://dergipark.gov.tr/maruifd>
E-Posta: ilahiyat.dergi@marmara.edu.tr

Marmara Üniversitesi Yayınevi • Marmara University Press
Adres • Address: Göztepe Kampüsü 34722 Kadıköy, İstanbul
Tel • Phone / Faks • Fax: +90 (0216) 348 43 79
E-Posta • E-Mail: yayinevi@marmara.edu.tr

Baskı • Printing Press: Seçil Ofset
Adres • Address: 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi 4. Cad. No:77 Bağcılar / İstanbul
Tel • Phone: +90 212 629 06 15
Sertifika No • Certificate No: 44903

MARMARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin hakemli akademik yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir; Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve cümle değişiklikleri yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir. Dergi EBSCO, ULRICHSWEB Global Serials Directory Uluslararası İndeksi ve Ulakbim Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı (SBVT) tarafından taranmaktadır.

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEOLOGICAL AND ISLAMIC STUDIES (JIST) is a peer-reviewed academic journal. It is published every six months. All the opinions written in the articles are under responsibilities of the authors and it does not mean that they are adopted by the board. The Editorial Board reserves the right to make necessary changes in spelling and sentence, without prejudice to the essence of summer. The published contents in the articles cannot be used without being cited. The journal is indexed by EBSCO, ULRICHSWEB Global Serials Directory International Index. ULAKBIM Humanities & Social Sciences Index (SBVT).

İçindekiler / Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Tabiat, Nefs, Kuvve ve Kudret İlişkisi: Felsefi Nefs Teorisinin Kalam Geleneğindeki Karşılığı
Üzerine Bir İnceleme
The Relationship between Nature, Self, Faculties, and Power: A Study on the Correspondence of
the Theory of Self in the Kalam Tradition 1-17
Ömer TÜRKER
- İslam Hukukunda Kişi ve Kişilik (Zimmet) Kavramı
The Concept of Person and Legal Personality (*Dhimmah*) In Islamic Law..... 19-39
Hasan HACAĞ
- "حلقة مفقودة قبل ظهور أدبيات الفتوى في المذهب الحنفي: أبو حفص الكبير البخاري (ت. 832/217) وكتابه "المسائل"
Hanefî Fetvâ Literatürünün Doğuşu Öncesinde Kayıp Bir Halka: Buharalı Ebu Hafs el-Kebîr
(ö. 217/832) ve *Mesâ'il* İsimli Eseri
A missing link before the emergence of Hanafî Fatwâ Literature: Abū Ḥafs al-Kabîr (d. 217/832)
and his *Masâ'il*..... 41-60
Okan Kadir YILMAZ
- Kurt Gödel's Reading of Edmund Husserl:
Seeking the Foundations of Mathematics in the Light of Phenomenology
Kurt Gödel'in Edmund Husserl Okuması: Matematiğin Temellerini Fenomenolojinin Işığında Aramak..... 61-72
Abdullah BAŞARAN
- Çağdaş Eylem Felsefesinde Özgür İrade ve Ahlaki Sorumluluk İlişkisi
The Relationship Between Free Will and Moral Responsibility in Contemporary Philosophy of Action .. 73-90
Sevgi ÇAKIR
- Son Dönem Mu'tezilesinde İmâmet Düşüncesi: Ebü'l-Hüseyn el-Basrî Örneği
Imâmeh Thought in the Late Mu'tazilites: The Example of Abu'l- Husayn al-Basrî..... 91-125
Halil İbrahim DELEN
- Psikolojik Sağlamlık ile Travma Sonrası Gelişim Arasındaki İlişkide Dinî Başa Çıkmanın Aracı Rolü
Examining the Relationship between Psychological Resilience and Posttraumatic Growth: The
Mediating Role of Positive and Negative Religious Coping..... 127-162
Mebrure DOĞAN
- Âbidîn Paşa Tarafından Osmanlı Türkçesiyle Kaleme Alınmış Arap Dili Gramerine Dair Bir Eser:
Ber Tarz-ı Nevîn Nahv-i Arabî
A Work on the Grammar of the Arabic Language Written in Ottoman Turkish by 'Âbidîn Pasha:
Ber Tarz-ı Nevîn Nahv-i Arabî..... 163-184
İsa GÜCEYÜZ
- Osmanlı'da Belâgat Ne İşe Yarar? *El-Hâşiyetü'l-Cedîde 'Alâ Şerhi 'İsami'l-Ferîde*'de İlmî Literatür ve
Kavram Çeşitliliği
What is the Function of Eloquence in the Ottoman Empire? Scientific Literature and Conceptual
Diversity in '*El-Hâşiyetü'l-Cedîde 'Alâ Şerhi 'İsami'l-Ferîde* 185-211
Osman CENGİZ
- Reşid Âkif Paşa'nın Yayımlanmamış Şiirleri
Unpublished Poems of Reşid Âkif Pasha 213-234
Necmi ATİK

Vakf-İbtidâ Bilgisinde Edebi Yönün Tezahürü: İsti'nâf-i Beyânî Örneği
The Manifestation of Literary Dimension in the Knowledge of Waqf-Ibtidâ: Example of Isti'nâf Bayânî ..235-259
Mücella HACİMİSİROĞLU

KİTAP DEĞERLENDİRMELERİ / BOOK REVIEWS

M.Nedim Tan. *Bir Dinî İdealin İfade Biçimleri: Râbia el-Adeviyye'den Kalanlar*261-266
Hasan AYDEMİR

Mehmet Büküm. *Şii Attâr-ı Tûni'nin Tasavvufî Risalesine Hüseyin Nazmî-zâde'nin Şerhi Şerh-i
Kenzü'l-Ârifin*267-270
Rale Zehra CENGİZ

Armando Salvatore, Roberto Tottoli ve Babak Rahimi (ed.), *Wiley Blackwell İslam Tarihi: Yeni Bir
Yorum.* (çev. İsmail Hakkı Yılmaz)271-276
Zahit ATÇIL